

Dönem : 4
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 62

Ad ve Soyadlarının Nüfus Kütüklerine Kaydına Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporu (1/86)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi Başkanlığı
Sayı : 71-1741/2016

4 . 4 . 1974

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 1 . 4 . 1974 tarihinde kararlaştırılan «Ad ve Soyadlarının Nüfus Kütüklerine Kaydına Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ile eki sözleşme ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GEREKÇE

Türkiye'nin de üyesi bulunduğu Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu tarafından, kuruluşunun amacına uygun olarak, üye ülkelerin kişi halleri mevzuatında yakınlaşma sağlamak, kanunlarındaki boşlukları doldurmak, vatandaşlarının diğer üye devletler ülkesinde buldukları sırada kişi halleri ile ilgili işlemlerinde kolaylık görmelerini temin etmek gayesi ile bir seri sözleşme hazırlanmış ve bu sözleşmeler üye devletler tarafından imzalanarak yürürlüğe konmuştur.

Bu cümleden olarak, bu kez 13 Eylül 1973 tarihinde İsviçre'nin Bern şehrinde imzalanan «Ad ve Soyadlarının Nüfus Kütüklerine Kaydına Dair Sözleşme» nin birinci maddesi, sözleşmenin uygulama alanını; ikinci maddesi, ad ve soyadlarının kaydedilme şeklini ve üçüncü madde ile birlikte harflere ilişkin esasları; dördüncü maddesi, ibraz edilen belgelerde ad ve soyadlarının farklı olması halinde başvurulacak yöntemi; beşinci maddesi, ad ve soyadlarının bulunmaması halinde yapılacak işlemi; altıncı maddesi, isim farklılıkları halinde alınacak tedbirleri esasa bağlamaktadır. 7, 8, 9, 10 ve 11 nci maddeler, sözleşmeye katılmaya ve sözleşmenin onaylanmasına, yürürlüğe girmesine ve feshine ilişkin hükümleri kapsamaktadır.

Sözleşme bu şekli ile, mevzuatımızla tam bir uygunluk içindedir. Esasen, nüfus mevzuatımız, ad ve soyadlarının her türlü işlerde, nüfus sicillerinde yazılı olduğu şekilde kullanılmasını ve hiçbir değişiklik yapılmamasını öngörmektedir. Değişiklik, ancak mahkeme kararı ile mümkündür. Bu husus, sözleşmede de öngörülmektedir.

Bu sözleşme, esas itibarıyla, kişinin kimliğinin tayininde temel olan ad ve soyadlarının, her türlü kişi hali işlem ve belgelerinde aslına uygun olarak yazılmasını, diğer bir deyişle, ad ve soyadlarının yazılışında birliğin sağlanmasını ve böylelikle, bu konuda çıkması muhtemel anlaşmazlıkların ortadan kaldırılmasını amaç gütmektedir.

Dışışleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No. : 1/86
Karar No. : 13

15 . 5 . 1974

Yüksek Başkanlığa

«Ad ve soyadlarının nüfus kütüklerine yazılış şekline ilişkin Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı», ilgili Bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyla, Komisyonumuzda incelenip görüşülmüştür.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, gerekçede açıklanan hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve Anayasa diline uygunluğu bakımından tasarının başlığı ile birinci maddesinde ve sözleşme başlığında geçen «Kaydına dair» ibaresi «Yazılış şekline ilişkin» olarak değiştirildikten sonra adı geçen tasarının aynen kabul edilmesine, 9 Mayıs 1974 günlü toplantıda karar verilmiştir.

İçişleri Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı	Başkanvekili	Sözcü
Zonguldak	Zonguldak	İstanbul
C. Karakaş	M. Zeki Okur	R. Ülker
Kâtip	Ankara	Bursa
Konya	S. Selek	M. Emekli
A. Kökbudak		
İstanbul	İstanbul	İstanbul
H. Aksay	C. Süer	H. Ülman

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/86
Karar No. : 11

6 . 6 . 1974

Yüksek Başkanlığa

Ad ve soyadlarının nüfus kütüklerine kaydına dair Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde cereyan eden müzakere neticesinde, gerekçede de etraflıca belirtilmiş olduğu veçhile, üye ülkelerin kişi halleri mevzuatında yakınlaşmayı temin etmek ve kişinin kimliğinin tayininde temel olan ad ve soyadlarının her türlü kişi hali işlem ve belgelerinde asılma uygun olarak yazılmasına ve yazılışında birliğin sağlanmasına dair Sözleşmenin onaylanması maksadiyle hazırlanmış bulunan tasarı, prensip itibariyle Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Sözleşme başlığındaki yazılış şekliyle uygunluğu temin etmek mülâhazasıyla tasarı metni başlığıyla, 1 neî maddedeki «kaydına dair» ibaresi yerine «yazılış şekline ilişkin» ifadesi alınmak suretiyle kanun başlığı ile 1 neî madde redaksiyona tabi tutulmuştur.

Mezktür değişikliğe, Dışişleri Komisyonu, sadece raporunda işaret etmekle yetinip, değişik metin hazırlamadığı için, değişikliği muhtevi metin Komisyonumuzca tanzim olunmuş ve yapılan bu değişiklikle tasarı kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı
İçel
H. Baloğlu

Bu rapor sözcüsü
İçel
İ. Göktepe

Adana
A. Topaloğlu

Afyon K.
İ. Elmalı
İmzada bulunamadı

Ağrı
K. Şahin

Bitlis
A. İ. Gaydalı
İmzada bulunamadı

Çorum
E. Etem

Gaziantep
M. Özkaya
İmzada bulunamadı

Hakkâri
M. İlçin

İstanbul
M. K. Özke
İmzada bulunamadı

Kastamonu
H. Öztürk
İmzada bulunamadı

Kütahya
M. Ersoy

Malatya
A. Karaaslan
İmzada bulunamadı

Mardin
S. Güneşan

Niğde
M. Bıyık
İmzada bulunamadı

Sivas
İ. Karaçam

Tokat
A. Kurt
İmzada bulunamadı

Van
İ. Bedirhanoğlu

Yozgat
M. A. Ünsür

Hükümetin teklifi

Ad ve Soyadlarının Nüfus Kütüklerine kaydına dair Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 13 Eylül 1973 tarihinde Bern'de imzalanan Ad ve Soyadlarının Nüfus Kütüklerine kaydına dair Sözleşmenin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Dışişleri Komisyonunun değişikliği

Ad ve Soyadlarının Nüfus Kütüklerine yazılış şekline ilişkin Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonunun değişikliği

Ad ve Soyadlarının Nüfus Kütüklerine yazılış şekline ilişkin Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 13 Eylül 1973 tarihinde Bern'de imzalanan Ad ve Soyadlarının Nüfus Kütüklerine yazılış şekline ilişkin Sözleşmenin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

1 . 4 . 1974

Başbakan
B. Ecevit

Devlet Bakanı
İ. H. Birlir

Millî Savunma Bakanı
İ. Işık

Maliye Bakanı
D. Baykal

Ticaret Bakanı
F. Adak

Gıda - Tarım ve Hay. Bakanı
K. Özal

Sanayi ve Tek. Bakanı
A. Doğru

İmar ve İskân Bakanı
A. Töpuz

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
N. Erbakan

Devlet Bakanı
S. A. Emre

İçişleri Bakanı
O. Asiltürk

Millî Eğitim Bakanı
M. Üstündağ

Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
S. Cizrelioğlu

Ulaştırma Bakanı
F. Güley

En. ve Tab. Kay. Bakanı
C. Kayra

Köy İş. ve Koop. Bakanı
M. Ok

Gençlik ve Spor Bakanı
M. Y. Mete

Devlet Bakanı
O. Eyyüboğlu

Adalet Bakanı
Ş. Kazan

Dışişleri Bakanı
T. Güneş

Bayındırlık Bakanı
E. Çevikçe

Güm. ve Tekel Bakanı
M. Türkmenoğlu

Çalışma Bakanı
Ö. Sav

Turizm ve Tan. Bakanı
O. Birgit

Orman Bakanı
A. Şener

AD VE SOYADLARININ NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYDINA DAİR SÖZLEŞME

Adların ve soyadlarının nüfus kütüklerine benzer şekilde kayıt edilmesini sağlamak arzusu ile bu Sözleşmeyi imzalayan Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu üyesi Devletler, aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır :

Madde — 1.

Bu Sözleşme, uyruklığı ne olursa olsun, tüm kişilerin adlarının ve soyadlarının nüfus kütüklerine kaydedilmesinde uygulanır.

Bu Sözleşme, Âkit Devletlerde yürürlükte bulunan, adların ve soyadlarının saptanmasına ilişkin mevzuatın uygulanmasına hâlel getirmez.

Bu Sözleşme, yeni bir belgenin hazırlanması için ibraz edilen belge ve evrak düzenlendikten sonra, adlarda ve soyadlarda meydana gelen kanunî değişikliklere hiçbir şekilde engel teşkil etmez.

Bu Sözleşme, yeni bir belge düzenlemekle görevlendirilen makamın, kendisine ibraz edilen belge ve evrakta bulunabilecek adlara ve soyadlara ilişkin açık imlâ yanlışlıklarını düzeltmesine mâni değildir.

Madde — 2

Bir Âkit Devlet makamı tarafından, bir nüfus kütüğüne bir kayıt düşülmesi gerektiği takdirde ve bu amaçla, ad ve soyadları bu belgenin düzenleneceği dil alfabesiyle yazılmış nüfus kayıt örneği veya bir başka belge ibraz edilmiş ise, bu ad ve soyadları harfiyen, değiştirilmeksizin ve tercüme edilmeksizin kayda geçirilir.

Bu ad ve soyadlarında bulunan ayırıcı harf işaretleri de, belgenin düzenleneceği dil alfabesinde bu işaretler olmasa dahi, aynen yazılır.

Madde — 3

Bir Âkit Devlet makamı tarafından, nüfus kütüğüne bir kayıt düşülmesi gerektiği takdirde ve bu amaçla, ad ve soyadlarını bu belgenin düzenleneceği dil alfabesinden başka bir yazı ile gösteren bir nüfus kayıt örneği veya diğer bir belge ibraz edilmişse, bu ad ve soyadları tercüme edilmeksizin ve mümkün olan ölçüde, harflerin kullanılacak dil alfabesine uydurularak nakledilmesi suretiyle yazılır.

Uluslararası Standartlar Örgütüncü (I. S. O.) önerilen esaslar varsa bunların uygulanması gerekir.

Madde — 4

İbraz edilen çeşitli belgelerde, adların ve soyadların yazılışlarında farklılıklar bulunması halinde, ilgili, kimliğini tespit eden nüfus kaydı veya belgelerin düzenlendiği sırada hangi devletin uyruğu ise, o belgelere göre gösterilir.

Bu hükmün uygulanmasında, «uyruk» deyimi, kişisel statüsü söz konusu devlet kanunlarıyla düzenlenen ve bu devletin vatandaşı olan kimseleri kapsar.

Madde — 5

İç hukukta aksine hüküm bulunmadığı takdirde, bir Âkit makam tarafından nüfus kütüklerine düşülen bütün kayıtlarda soyadı olmayan veya bilinmeyen kimse, sadece öz adı ile gösterilir. Bu kimsenin öz adları da yoksa, veya bunlar da bilinmiyorsa, kayıta, tanındığı lâkap ile gösterilir.

Madde — 6

Âkit Taraflar makamlarınca nüfus kütüğüne düşürülen iki veya daha fazla kayıtta, aynı kim-
senin değişik ad veya soyadlarla gösterilmesi halinde, her Âkit Tarafın yetkili makamları gerekti-
ğinde farklılıkların giderilmesi için tedbirler alacaktır.

Âkit Devlet makamları, bu amaçla aralarında doğrudan doğruya yazışabilirler.

Madde — 7

Mimzi Devletler, bu Sözleşmenin kendi ülkelerinde yürürlüğe girmesi için gerekli işlemlerin
yapıldığını İsviçre Federal Hükümetine bildireceklerdir. İsviçre Federal Hükümeti, yukarıdaki
fıkraya göte yapılmış her bildirimden Âkit Devletleri ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu
Genel Sekreterini haberdar edecektir.

Madde — 8

Bu Sözleşme, ikinci bildirimden tevdi edildiği tarihi izleyen otuzuncu gün yürürlüğe girecek
ve bu andan itibaren, söz konusu işlemi tamamlamış olan iki devlet arasında geçerli olacaktır.
Yukarıdaki maddede öngörülen işlemi sonradan tamamlayan her Âkit Devlet için Sözleşme, bil-
dirimlerin tevdi tarihinden itibaren otuzuncu gün geçerli olacaktır.

Madde — 9.

Bu sözleşme, Âkit Devletlerin her birinin ülkesinin tamamında bîhakmın uygulanır.

Her Devlet, imza, bildirim, katılma sırasında veya sonradan İsviçre Federal Hükümetine gönde-
receği bir bildirim ile, bu sözleşme hükümlerinin anavatan dışı topraklarının ve uluslararası so-
rumluluğunu taşıdığı devlet veya ülkelerin birinde veya bir kaçında uygulanacağını beyan ede-
bilir. İsviçre Federal Hükümeti, bu son bildirimden her Âkit Devleti ve Uluslararası Kişi Halleri
Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir. Bu sözleşme hükümleri, bildirimde belirtilen ülke-
de veya ülkelerde söz konusu bildirimden İsviçre Federal Hükümetince alındığı tarihten itibaren
altmışıncı gün yürürlüğe girecektir.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükümleri uyarınca beyanda bulunmuş olan her Devlet, sonradan,
İsviçre Federal Hükümetine göndereceği bir bildirim ile, bu sözleşmenin ilk bildirimde belirtilen
devlet veya ülkelerin birinde veya birkaçında uygulanmasına son verileceğini her zaman bildire-
bilir.

İsviçre Federal Hükümeti, Âkit Devletlerden her birini ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu
Genel Sekreterini bu yeni bildirimden haberdar edecektir.

Bu sözleşme, anılan bildirimden İsviçre Federal Hükümetine tevdi edildiği tarihten itibaren
altmışıncı gün, söz konusu devlet veya ülkede uygulamadan kalkacaktır.

Madde — 10

Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu, Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler Örgütü veya Bir-
leşmiş Milletlerin ihtisas örgütlerinden birinin üyesi olan her devlet bu sözleşmeye katılabilir. Ka-
tılma belgesi, İsviçre Federal Hükümeti nezdine tevdi edilecektir. İsviçre Federal Hükümeti Âkit
Devletlerden her birini ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini her katılma bel-
gesi tevdiinden haberdar edecektir. Sözleşme, katılan devlet bakımından katılma belgesinin tevdi
edildiği tarihten itibaren otuzuncu gün yürürlüğe girecektir.

Katılma belgesinin tevdi ancak, bu sözleşme yürürlüğe girdikten sonra mümkündür.

Madde — 11.

Bu sözleşme, süresiz yürürlükte kalacaktır. Bununla beraber, her Âkit Devlet, İsviçre Federal Hükümetine göndereceği yazılı bir bildirimle, her zaman sözleşmeyi feshetmek hakkına sahip olacak ve adı geçen Hükümet, diğer Âkit Devletleri ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini bu bildirimden haberdar edecektir.

Söz konusu fesih hakkı, sekizinci maddede öngörülen bildirimden veya katılmadan itibaren, bir yıllık bir süre tamamlanmadan kullanılamaz.

Fesih hakkı, bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen bildirimden İsviçre Federal Hükümetince alındığı tarihten itibaren altı ay sonra hüküm ifade edecektir.

Usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış ve aşağıda imzaları bulunan temsilciler, bu sözleşmeyi imzalamışlardır.

İsviçre Federal Hükümeti arşivlerine tevdi edilmek ve aslına uygunluğu onaylanmış birer örneği diplomasi yolu ile Âkit Devletlerden her birine ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterine gönderilmek üzere, bir tek nüsha halinde, on üç Eylül bin dokuz yüz yetmiş üç günü Bern'de tanzim olunmuştur.

